POTOPA

Napsal: Henryk Sienkiewicz — Velký historický román

Kmitic vyskočil na ta slova jako raněný tur.

— S dovolením, vzácný kníže! vykřiknul. To je můj zajatec. Já jsem ho na živu nechal, ale pod podmínkami, jež mi na svoje kacířské evangelium odpřisáhl — a nechť mrtev padnu, vyjdeli z rukou jimž jsem ho odevzdal, prve než vše splní!

To řka trhnul koněm, zastavil cestu a již se ho popudlivost zmocnila — tvář se mu zkroutila a z očí mu sršely blesky.

Pan Voynillovič popojel k němu a hleděl ho odstrčiti.

— Stranou, pane Babiniči! zvolal.

—Stranou, pane Voynilloviči! houknul pan Ondřej a udeřil Voynillovičova koně rukojetí tak velikou silou, že se oři zachvěly nohy, jako by byl koulí u deřen, a nozdrami do půdy zaryl.

Nastal hluk mezi rytířstvem, až pan Kovievski do popředí vstoupil a řekl:

— Mlčte, pánové! Vzácný kníže! Z moci své hetmanské prohlašuji, že pan Babinič má na zajatce právo, a že ten, kdo ho chce vyprostit z rukou tatarských, musí dát vítězi záruku.

Kníže Michal opanoval pohnutí, upokojil se a řekl obraceje se k panu Ondřeji:

— Mluvte, pane, co chcete!

— Aby mně splnil, co slíbil, prve než ze zajetí vyjde.

— Dostojí ti v slovu, až vyjde.

— Není možno, nevěřím.

— Tedy já za něho přísahám při Matce Nejsvětější, kterou vzývám, a na čest rytířskou, že ve všem bude vyhověno. Kdyby tomu tak nebylo, můžete na cti a na mém majetku se hojiti.

— To mi stačí! řekl Kmitic. — Nechť pan Gnoiński jede jako rukojmí, jinak by se Tataři na odpor stavěli. Přestávám na vašem slově.

— Děkuji vám, pane! odpověděl kníže krajčí. Nebojte se, že by zajatec váš volnosti nabyl. Podle práva panu hetmanovi ho odevzdám a zajatcem až do královského rozsudku zůstane.

— Staň se tak!

Poručiv Voynillovičovi, aby sedl na jiného koně, neboť onen, na němž seděl, sotva na nohou se držel, poslal ho pro knížete.

Leč nebylo to tak snadné, jak se zdálo. Zajatce bylo třeba násilím se zmocniti, neboť Hassun-bey stavěl se velmi ostře na odpor, a teprve pohled na pana Gnoińského a umluvené výkupné sto tisíců dukátů byly s to ho upokojit.

Večer byl Bohuslav již ve stanech pána Gosievského. Pečlivě ho tam ošetřovali dva medikové, neopouštěli ho ani na chvíli. Oba měli za to, že se uzdraví, neboť rána samým koncem šavle zasazená nebyla příliš těžká.

Pan Volodyjovski nemohl odpustiti Kmiticovi, že knížete nechal na živu, a žalem svíran celý den se mu vyhýbal. K večeru teprve sám pan Ondřej přišel do jeho stanu.

—Boj se ran božích! vykřiknul malý rytíř, jakmile ho zahlédl. Od každého spíše než od tebe bych byl očekával, že toho zrádce živého pustí.

— Vyslechni mne, Michale, prve než mne odsoudíš! odpověděl Kmitic zasmušile. Stál jsem již jednou nohou na něm a dýku jsem mu držel na krku... a víš, co mi ten zrádce řekl? Řekl mi, že jsou již rozkazy vydány, aby Olenku v Taurogách na hrdle strestali, jestli on zahyne. Co jsem měl činit? — Koupil jsem její život za jeho. Co jsem měl činit, pro Kristův kříž! Co jsem měl činit?

Pan Kmitic si rval vlasy a nohama rozčilením dupal — a pan Volodyjovski zamyslil se na chvíli a potom řekl:

— Chápu tvé zoufalství... ale přece... pustil jsi zrádce vlasti, který Republiku ještě do těžkých utrpení přivésti může... Nic platno, Andrýsku! Dnes velikou zásluhu jsi sobě dobyl, ale na konec přece jen dobro veřejné zájmu soukromému jsi obětoval.

— A co ty bys byl dělal, kdybych ti řekli, že tam kdesi kdes nůž na hrdle Anny Brzobohaté drží?

Volodyjovski kroutil si prudce vousy a řekl:

— Já se za příklad nedávám! Hm, co bych učinil?... Ale Skřetuski, jenž má duši římanskou, ten by ho byl na živu nenechal, a jsem jist, že přes to by Bůh nedovolil aby krev nevinná prolita byla.

Kmitic zastřel si oči.

— Chraňte mne, andělé! Nikdy! Nikdy!

— Stalo! se! řekl Volodyjovski.

Pan Ondřej vyňal ze záňadří papíry.

— Hleď, Michale! Hleď, co jsem získal. To je rozkaz Sakovičovi a všem důstojníkům Radzivillovským a velitelům švédským. Poručili mu, aby podepsal, ač sotva rukou hýbal... Kníže krajčí sám dohlížel. Hle, její volnost, její bezpečí. Pro Boha, po celý rok se budu den co den mrskati, kostel nový zřídím, ale život její nemohu obětovati. Nemám, duše římanské dobrá! — Nejsem Katonem jako pan Skřetuski... dobrá! Ale nemohu ji obětovati — u sta hromů, a kdyby mne konečně čekal v pekle rožeň....

Kmitic nedomluvil, neboť pan Volodyjovski přiskočil, zavřel mu rukou ústa a vykřiknul hrozným hlasem;

— Nerouhej se! Na sebe i na ni pomstu Boží uvalíš! Bij se v prsa! rychle! rychle!

Kmitic počal se bušiti v prsa; "Mea culpa, mea clupa, mea maxima culpa!" Konečně dal se do hrozného pláče, neboť nevěděl, co by činiti měl.

Volodyjovski nechal ho, aby se vyplakal, a když se upokojil, zeptal se ho:

— A co nyní podnikneš?

— Půjdu s tatarským oddílem svým kam mne poslali, až pod Birže. Jen co lidé a koně si oddechnou, a cestou rozleju ještě kacířské krve, co budu moci.

— A budeš mít zásluhu. Neztrácej sebevědomí, Andrýsku! Bůh je milosrdný!

— Půjdu rovně ku předu. Celé Prusy jsou nyní otevřeny, leda že tu a tam s posádkou se utkám.

Pan Michal si vzdychnul.

— Ach, šel bych s tebou tak rád jako do ráje. Ale musím se držeti rozkazu. Jsi šťasten, že velíš dobrovolníkům... Andrýsku, slyš, bratře!... až je nalezneš, ochraňuj i tamtu, aby opět ji zle nebylo... Bůh ví, snad je mi souzena.

To řka, vrhl se malý rytíř Kmiticovi v objetí.

XII.

Olenka a Anna dostaly se pod ochranou Brannovou šťastně z Taurogů, a potom bez pohromy i k partě mečníka, jenž stál pod Olší, tedy od Taurogů nikoli daleko.

Starý šlechtic zprvu ani vlastním očím věřiti nechtěl, když je obě zdravé uzřel, potom radostí zaplakal a potom se octl v tak velikém nadšení bojovném, že nebylo nebezpečí, jehož by se lekal. Byť by netoliko Bohuslav, ale třeba sám král švédský s celou silou svou na něho udeřil, byl by pan mečník hotov brániti své děvčiny před všelikým nepřítelem.

— Dříve padnu — říkal — než vám jediný vlas s hlavy spadne. Nejsem už ten člověk, kterého jste znaly v Taurogách, i myslím, že Švédové dlouho pamatovati budou na Girlakolu a Jasvojnu, na ty šlehy, jež ode mne utržili. Pravda, že zrádce Sakovič nás z nenadání napadnul a rozprášil, ale — hle, opět několik set šavlí máme po ruce. —

Pan mečník mnoho nepřeháněl, neboť skutečně těžko bylo poznati v něm onoho na duchu skleslého zajatce z Taurogů. Měl jiné sebevědomí, jinou odvahu.

Mečníkova parta byla jedna z nejlepších, jiné menší ještě méně zmohly. Na hranicích odvážili se povstalci toho, že dvakrát Birže oblehli, a Birže po druhé musily se vzdáti, ale chvilkový ten úspěch se objevil tím, že de la Gardie stahoval vojsko na ochranu Rigy proti carskému vojsku ze všech pohraničních okresů.

— Bůh dal nám suchou jeseň — říkal děvám — pročež je snadněji žít sub Jove. Dám vám zříditi pěkný stan, ženu vám ku posluze opatřím a zůstanete v táboře. Moje Billeviče jsou nadobro spáleny, na dvory lotříci chodí a často i oddíly švédské. Kde můžete být bezpečněji než u mne, když mám několik šavlí po ruce. Přijdou později nepohody, pak vám nějakou odlehlou chatu v hlubokém lese nalezneme.

Návrh se velmi líbil panně Brzobohaté, neboť v partě bylo několik mladých Billeviců, švarných mužů, a nad to ustavičně vyprávěno o tom, že se pan Babinič ubírá v tu stranu.

Anna se domnívala, že přijda, zažene Švédy, a potom... potom že bude, co Bůh dá. Olenka také měla za to, že jsou bezpečněji schovány u party, chtěla být jen od Taurogů vzdálena, obávajíc se stíhání Sakovičova.

— Pojďme k Vodoktům — řekla — tam budeme mezi svými. A byť byly by spáleny, jsou tam Mitruny a všecky zástěnky okolní. Není možno, aby celý ten kraj byl v pustinu obrácen. Lauda nás v čas potřeby obrání.

— A já obradím malý svůj tábor i vás, i budu na Švédy zajížděti a mstíti ty, kteří se k pustině odváží? — řekl pan mečník. To je znamenitá myšlenka. Zde nejsme nic platní, a tam dobře prospěti můžeme.

Rada byla v podstatě moudrá, proto se všem ihned zalíbila, a pan mečník ještě téhož dne vyslal pod vedením Jury Billeviče pěchotu, aby se lesy prodrala směrem ke Krakinovu; sám s jízdou se vypravil o dva dny později, dověděv se, že z Kejdan, ani z Rosieně, kolem nichž se ubírati musil, nevyšlo švédské vojsko.

Šli po lesích a houštinách, vysílajíce před sebou často zvědy, a teprve sedmého dne pozdě v noci přišli do Lubiče, který byl na kraji laudanské krajiny, i tvořil jako by bránu do Laudy. Koně byli tak unaveni, že přese všecky domluvy Oleňčiny nebylo možno jeti dále. Mečník poručil dívce, aby se nezpírala a rozložil se s partou v Lubiči. Sám s pannami usadil se ve dvoře, neboť byl den mlhavý a chladný.

Olenka cítila, že oka nezamhouří v tom poskvrněném domě. Zdálo se jí, že v temných koutech komnat se ještě plíží stíny strašných soudruhů Kmiticových. A jak rychle ten člověk, jí tak milovaný, přecházel od výstřednosti k výstřednosti, k stále větším zločinům od rozsekání obrazů k hýření, k spálení Upity a Volmontovic, k únosu jí samé z Vodoktů, k službě u Radzivilla, ke zradě, až i k slibu, že vztáhne ruku na hlavu korunovanou na otce Republiky...

Anna postřehla žal Oleněin a porozuměla i původu jeho, neboť starý mečník o všem jí už pověděl. Majíc dobré srdce, šla k Olence, a obejmuvši ji řekla:

— Olenko, ty se v tomto domě bolestí svíjíš.

Olenka z počátku nechtěla mluviti o své bolesti, třásla se po celém těle jako osykový list a konečně zoufalý pláč vyrval se jí z prsou. Uchopivši křečovitě Annusinu hlavu, opřela se hlavou o rámě a pláč jí třásl jako vítr keřem.

Anna musila dlouho čekati, a když se Olenka poněkud upokojila, ozvala se po tichu:

— Olenko, pomodleme se za něho. —

Olenka zakryla si oči rukama.

— Ne... nemohu... řekla namahavě.

Po chvíli shrnuvše si horečným pohybem do týla vlasy, jež jí na skráně padaly, řekla přidušeným hlasem:

— Hleď, nemohu... Ty jsi šťastna!... Tvůj Babinič je znamenitý, slavný... před Bohem i před vlastí... Ty jsi šťastna! Já se nemohu ani modlit... Zde je všude krev, všude spáleniště. Kdyby byl aspoň vlast nezradil, kdyby se nebyl k slibu odvážil, že krále prodá... Vše jsem mu již odpustila v Kejdanech... neboť jsem myslila... milovala jsem ho z celého srdce!... Ale teď nemohu. O, Bože milosrdný, nemohu. Sama bych ráda umřela, kdyby on už nežil.

$3 95 Only

SIN.A.329

Music Lovers Find Great Enjoyment In This Sweet-Toned

PITZCHLER ACCORDEON

Anyone can learn to play it. Has a quick response—a fine open action. Most attractive in appearance—beautiful blue panels decorated in gilt and surrounded by ebonized mouldings. 13 in. high, 6½ in. wide—extends 13½ in. 10 fancy wood keys—sunken keyboard. Order direct.

The house of Montgomery Ward & Co. guarantees absolute satisfaction on every article bought of it. This is just one example of thousands of bargains open to Montgomery Ward & Co.'s customers 12 months of the year. Write for Special Circular.

Montgomery Ward & Co. H. A. 354

New York Chicago Kansas City Ft. Worth Portland, Ore. Write house most convenient to you

Nejmodernější na jižní straně města Řeznický a Uzenářský závod vlastní v č. 1401 jižní 16. ul. 28tf

CYRILL HROMEK

Výborné uzenářské zboží atd. Tel. Douglas 1316

Kavárna a Restaurant SLAVIE

Pravá česká kuchyně.

Krajanům zavítavším do Omahy mohou posloužiti čistými pokoji. Vše úplně nově zařízeno. Proti "Pokroku Západu."

FRANK a ALŽBĚTA PLOS.

Dr. E. CAPEK

Český lékař a operatér.

LINCOLN, NEBR., 1417 O St.

Ordinace od 2 do 5 hod. odp.

Operuje v nemocnici sv. Alžběty.

Office Phone B 4849.

☞ DR. JOS. F. MAREŠ, český zubní lékař, 615-616 City National Bank Bldg., Omaha. Tel. Doug. 509.—Advertisement 5-ff.

Nejvíce zásobený grocerní a řeznický obchod vlastní

A. Fr. Kuncl

1902 již. 13. ul.

Zboží vždy čerstvé. 9-tf

Adolf A. Tenopír,

Český právník.

Úřadovna: čís. 1325, roh 14. a William ulice

OMAHA NEBRASKA

Telefon: Doug. 8397.

—Veřejný notář—

JOHN J. OSTRONIĆ

praktický plumbař, licensovaný pro Omahu a South Omahu,

vykonává vždy práci první třídy v oboru plumbařském, zavádění spodního topení, plynovodů, vodovodů a pod. Opravy jsou naší zvláštností, a vykonáváme je k úplnému uspokojení. Veškeré práci věnuje se ta největší péče. Výpočty zdarma. Zavolejte nás telefonem: Tyler 1299.

Dílna: 1414 jižní 13. ulice, Omaha, Nebraska.

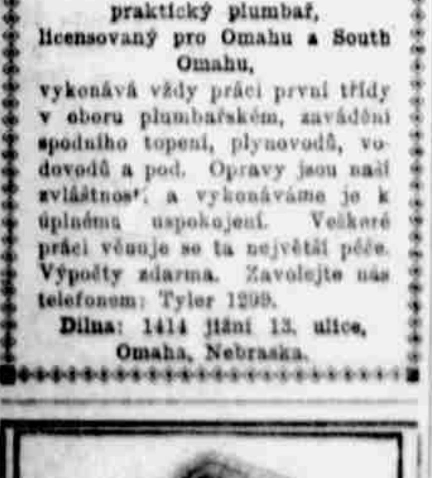

Nyní nás hledejte v nové kamenné budově

Security Mutual Bldg.

DR. KAREL H. BREUER

DR. MILOSLAV J. BREUER

13. a O ulice, Lincoln, Neb.

Cenný liniment

má široké pole působnosti v každé domácnosti. Není snad dne, aby někdo v rodině jej nepotřeboval.

SEVERŮV GOTHARDSKÝ OLEJ

(Severa's Gothard Oil) jest tímto domácím linimentem po 35 roků a dokázal za tu dobu již nesčíslněkrát svoji užitečnost v léčení

revmatismu, neuralgie, vymknutin, odřenin, oteklin, naběhlých žláz, ztuhlosti kloubů a svalů, křečí a bolestí.

Ceny: 25 a 50 centů.

Čtěte tento dopis: "Severův Gothardský olej se znamenitě osvědčil. Moje žena měla silné trhání v noze; jakmile však začala upotřebovati Severův Gothardský olej, bolest se rychle ztrácela a po využití jen při lázni bolest zmizela na čisto." Jan Mikolasik, Rfd. No. 1, Box 96, Iron Mountain, Mich.

Žádejte Severovy léky v lékárnách. Nemá-li je váš lékárník na skladě, objednejte si je přímo od nás.

W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

Pouze nejvybranějšího českého chmele jest k jeho výrobě použito.

Luxus — THE BEER YOU LIKE

Pošlete si pro illustrovaný katalog. — a dostaňte si premie. Ušetřte kupony.

FRED KRUG BREWING CO. OMAHA

Nejlepším místem k nakupování stavebního dříví, jest

česká dřevařská ohrada,

Chicago Lumber Co.,

na 14. a Marcy ul., Omaha, Neb. 49tf

Čeští prodavači Vás vždy ochotně a vzorně obslouží.

FRANK YUN

vlastní čistě a hojně zásobený

řeznický a uzenářský obchod

V ČÍSLE 2200 JIŽ. 16., OMAHA.

Bohatý výběr čerstvého masa, nejlepší jakosti a za ceny nejmírnější. Veškeré výrobky uzenářské jsou též nejlepší jakosti. Objednávky možno učiniti telefonem: Douglas 3422.

20 centů libra — Velmidobrá KÁVA

SOKOL & CO.

JOHN A. SOKOL, PŘEDSEDA.

607 F East South Water St. CHICAGO, ILLINOIS

☞ Poučení i zábavu naleznete v každém čísle Česko-Amerického Venkova. Je to časopis, který za odbírání, čtení a uschování vždy stojí. stáří.

Kdo by si přál dobrá česká a laciná jídla, ať přijde do nové a pravé české restaurace k V. NUDEROVI roh 14. a William ul. Taktéž může pp. cizincům posloužiti čistými pokoji.